17 Jaar. No. 3. 's HERTOGENBOSCH. Dingsdag 7 Januarij 1845

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS 's stands Stad. 3.50 Franco per post. 4.72 en de Vergelijkende

ADVERTENTIEN 15 cents de regel. 25 cents zaterdags

WIE ZAAIT TWEEDRACHT EN WAAROM?

Er is langen tijd geleden, afgezet van zijne bediening en dit om wangedrag, de veldwachter van Hedikhuizen. De maatregel die tot deze afzetting overgegaan tot de protestantsche eeredienst heeft veroorzaakt.

Wanneer bij gelegenheid van die onstandigheden gebruik gemaakt, om, door middel van verdraaijingen en onwaarheden, een geheel zamen te stellen, dat lasterlijk is voor zijnen heer gouverneur van Noord-Braband, dien wij een toonbeld van verdraagzaamheid dubbel noemen, zullen voor den zeergeachten heer pastoor van die gemeente.

Dit was niet voldoende; het doel dier lasteraren ging verder. De blaam, dien men op een waardigen gouverneur en op een' Katholijken pastoor wierp, moest terugvallen op de Katholijken in het algemeen, en op die van Noord-Braband in het bijzonder. De Katholijken moesten in het oog van geheel Nederland worden beschuldigd van onverdraagzaamheid niet alleen, maar van godsdienstaat en van zucht en poging om diegenen te vervolgen, die afzien van de Katholieke godsdienst, om over te gaan tot het protestantismus. Dat protestantismus moest worden afgeschilderd als een ongelukkig slagtoffer, dat bedreigd en vervolgd door de Katholijken, op Nederlandschen bodem geene bescherming kan vinden tegen de zoogenaamde faktie der Katholijken, welke den standaard van, zoo als zij dat noemen, middeleeuwsche barbaarschheid zou hebben opgeheven, om de gewetensvrijheid onder den druk der vervolging, te schenden en te dooden.

Sinds vijf, zes jaren heeft het brochures en pamphletten geregend, waarin men op allerlei variatiën dat thema heeft afgespeeld. Predikanten van naam, die bij hunne gelooftsgenooten achting verdienen, hebben zich niet geschaamd, met hunnen naam dat werk van haat en laster te staven. Men heeft met burgeroorlog gedreigd; men heeft bloedbaden voorspeld; men heeft de Katholijken als kettersch aan de aandacht van het protestantsch publiek gesignaleerd; met één woord, wat heeft men al niet gedaan, om in het leedzaam Nederland de protestantsgenooten tegen de Katholijken? Werk, meineed heeft men gespaard; geen middel heeft men ongebezigd gelaten, om onder het volk van Nederland het vuur van tweedracht te zaaijen, en het land te wikkelen in een oorlog van burger tegen burger, omdat zij zich niet naar dezelfde kerk begeven.

Alles vruchteloos! De natie is kalm gebleven, en blijft kalm onder dien stortvloed van smaadredenen, vergrijzingen, lasteringen, uitvaringen en oorlogskreten. Dit moest zoo zijn.

Een volk wordt niet in beweging gebragt door declamatiën: het moet gevoelen de grieven, die men het voorpreekt: anders zal men niets verder vorderen, dan dat men wantrouwen zaait.

Een volk heeft bewijzen noodig. En dezen ontbreken, zij hebben altijd ontbroken en zullen altijd blijven ontbreken.

Wij zijn zeker dat de Katholijken niets meer willen, dan het gebruik van het algemeen regt van vrijheid. Nooit zullen zij zich leenen tot geheimzinnige woelingen. Zij strijden met open vizier op het terrein der wettelijkheid, niet door laster, noch door leugen, maar met de wapenen der reden en der overtuiging.

Maar ziedaar juist wat bekommering baart. Men deinst terug voor de kracht der waarheid, en vreest dat eene wezenlijke toepassing van het algemeen regt van vrijheid, niet zoo zeer de protestantsche godsdienst, maar de tijdelijke belangen van sommige protestanten en publikunen zal benadeelen. Daar zit de doorn, die sommigen in Nederland zoo zeer pijnigt, dat zij het noodig oordeelen tot onteerende middelen hunne toevlugt te moeten nemen.

Ook zij zelven, de voorvechters van eenen in middelen en doel laakbaren strijd, zij zelven gevoelen dat hunne poging vruchteloos blijven zal, zoolang zij niet daadzaken bewijzen, wat zij hatelijks tegen de Katholijken uitstrooijen.

Daarom is het, dat iedere omstandigheid, zelfs de geringste, welke eenigzins gelegenheid aanbiedt, om schandaal en verbittering en overuijing te verwekken, onmiddelijk vervalscht bij de natie als eene afschuwelijke daad van onverdraagzaamheid, van overheersching, van verdrukking wordt aan de kaak gesteld, ten bewijze van de ongerijmde deklamatiën, die men zonder tal of perk, onbewezen aan het protestantsch publiek ter lezing aanbiedt en rondzendt.

Daarom is het, dat de beruchte veldwachters-afzetting zooveel en zulk verlagend geschrijf heeft veroorzaakt.

En wat is er nu van die zaak? Waarop komt die zoo luid uitgebazuinde godsdienstvraak uit? Wat is er nu van de onverdraagzaamheid van den Katholieken Burgemeester? Wat is er nu van den godsdiensthaat des pastoors? Wat is er eindelijk van de vervolgingszucht der Katholijken?

De veldwachter is ontzet van zijne bediening, om wangedrag, op herhaald en dringend aanzoek van zijnen protestantschen Burgemeester, gegronden tijd vóór dat bij tot de protestantsche belijdenis is overgegaan en toen hij dus nog Katholijk was.

En het is nu met zulk een man, met zulke eene zaak, dat het geheel land moet geroerd worden, om te bewijzen, dat de protestantsche godsdienst door de Katholijken vervolgd wordt.

Het zou het *non plus ultra* der belachelijkheid zijn, indien het niet tevens het *non plus ultra* ware van onbeschaamde lasterzucht en godsdiensthaat.

Want men verbeelde zich niet, dat al die beweging, nu, een en een half jaar na de afzetting des veldwachters, is veroorzaakt door den veldwachter zelven.

Achter hem zitten hooggeleerde mannen, die anderhalf jaar gewacht hebben, alvorens het voor hunner verontwaardiging ontvlamde; die anderhalf jaar tijd hebben genomen, om te zien, hoe zij de zaak hatelijk zouden voorstellen; en die eindelijk zijn opgetreden met leugen en lastertaal, met vervalschingen en beschuldigingen, die ver beneden het karakter zijn van een fatsoenlijk mensch, en dalen tot de laagheid van een krimineel veroordeelde.

Wij hebben tot hier toe over deze zaak gezwegen. Wij wilden wachten tot dat *zij* zouden hebben gesproken, die de zaak kenden en moesten toelichten. De protestantsche burgemeester nu de katholijke pastoor hebben ieder hun woord gezegd. Het publiek kan nu oordeel vellen. Het is dan nu ook de tijd om die aanmerkingen mede te deelen, waartoe zij aanleiding geeft.

En wij vragen nu aan iederen onpartijdigen lezer, wie in Nederland tweedracht zaait en waarom?

Wij zijn zeker dat men niet ons, Katholieken, zal beschuldigen.

AMERIKA

De met zoo veel omgeduld verwachte boodschap van den voorzitter der Vereenigde Staten, bij de opening van de zittingen van het Amerikaansch kongres, is eindelijk den 29 der vorige maand door het stoomschip *Caledonia* te Liverpool aangebragt. De boodschap is, even als al de stukken van dien aard, van eene bovenmatige uitgebreidheid en beslaat vijf van de onmetelijke kolommen der Engelsche dagbladen. Wij moeten ons dus tot het geven van een kort verslag van dit zoo gewigtig staat-stuk bepalen.

De boodschap is vol van het thema der *inlijving van Texas*, welke door den president als eene *conditio sine qua non* schijnt te worden aangevoerd.

De president merkt voorts aan, dat sedert het uitbrengen der laatstvorige boodschap er geene wezenlijke verandering in de buitenlandsche betrekkingen der Vereenigde Staten heeft plaats gehad. De natie, zegt hij, is in vrede met geheel de wereld. De onderhandelingen tusschen het gouvernement en Groot-Brittanje, betreffende het Oregon-gebied, worden voorgesteld als nog aanhangig te zijn. Tot bescherming der emigratien beveelt de president de oprigting der militaire forten aan, op alle geschikte punten over de linie van dezelfde weg naar dat gewest.

Tengevolge van het door een gedeelte van het kongres in gebreke blijven tot onderstand der des behoevende staten, is in de afbakening der noordoostelijke grenzen eenige vertraging ontstaan.

De president dringt ten uiterste op de inlijving van Texas in de Vereenigde Staten aan. Hij zegt, dat deze aangelegenheid formeel aan het oordeel der openbare meening is onderworpen geworden, en dat eene gebiedende meerderheid des volks en eene aanmerkelijke meerderheid der staten zich ten gunste eener onmiddelijke inlijving hebben verklaard. In de veronderstelling, dat het traktaat tot inlijving gesloten zij, belast zich het gouvernement der Vereenigde Staten met de betaling der schulden van Texas, tot een bedrag geene 10,000,000 dollars te boven gaande; die betaald zullen worden met uitzondering van 400,000 dollars, voortkomende uit den verkoop der Texasche publieke grondeigendommen.

De gesteldheid der publieke schatkist schijnt grootelijks te zijn verbeterd. Er zal, boven en behalve de bestaande baten, een surplus zijn van 7 millioen dollars.

De inkomsten des lands, in de jongstleden vier jaren tot de som van nagenoeg 120,000,000 dollars gestegen, zijn door de agenten van het gouvernement geïnd geworden zonder wegens onintbare posten eenig noemenswaardig verlies te hebben geleden.

De administratie der posten en posterijen is insgelijks in bloeijenden staat en het uitzigt tot vermindering der briefpost-taxen wordt voorgesteld. De president beveelt de inrigting eener post-stoomscheepvaart naar vreemde havens aan en oordeelt dat in dezen opzigte het voorbeeld van het Britsch gouvernement der navolging wel waardig is.

Over het geheel doen zich de aangelegenheden der Unie als bloeijend voor.

Na nopens de gebeurtenissen van zijn bestuur in eenige beschouwingen te zijn getreden, eindigt de heer Tyler zijne boodschap aldus: «In dezen stand van zaken en in dit vertrouwen, zal ik gaarne de edele en aangename taak, om de algemeene welvaart te doen toenemen, aan bekwamere handen dan de mijne afstaan. Ik zal dan in mijne afzondering de troostrijke gedachte met mij voeren dat mijn eenige wensch is geweest het goede te doen.»

— Met bovengenoemde gelegenheid is tevens hoogst belangrijk nieuws betrekkelijk Mexiko aangebragt.

Eene officiële gemeenschap tusschen den Amerikaanschen minister te Mexiko en het Mexikaansch gouvernement is geschorst.

Behalve moeijelijkheden van den meest ongeveinsden aard tusschen het Amerikaansch en Mexikaansch gouvernement, zijn daar nog de Mexikaansche revolutionaire bewegingen uitgebroken, en uit de ontvangen berigten schijnt te blijken, dat de president Santa Anna zijne handen meer dan vol heeft met binnenlandsche oproeren, zonder zich nog in eenen buitenlandschen oorlog te verwikkelen. De stelling van Santa Anna wordt in meergemeld berigt, als ten uiterste hagchelijk voorgesteld.

De generaal Paredes heeft zich aan het hoofd van den Mexikaanschen opstand gesteld, en verantwoordt zich zelven in eene door de Mexikaansche dagbladen publiek gemaakte lange proklamatie, waarin het gedrag van Santa Anna wordt veroordeeld. Hij voert aan, dat de armee zich in een toestand van desorganisatie bevindt; dat onregtmatige promotiën zijn geschied, zonder achtgeving op de verdienste der bevorderden, noch op die der teruggezetten of uit de dienst ontslagenen; dat de uitgaven voor de armee eene zoodanige hoogte hebben bereikt, dat de natie er den last niet van dragen kan, en voorts nog eene breede lijst van misbruiken en grieven, die zegt hij andermaal Mexiko in den burgeroorlog hebben gewikkeld.

ZWITSERLAND

Ofschoon voor het oogenblik de rust hersteld is, is men nog in verre na niet vrij van bekommering over de toekomst en vreest men algemeen nieuwe schokken. De radikalen maken geen geheim van hunne omwenteling-zuchtige voornemens; luide en duidelijk verkondigen zij, dat zij besloten hebben de staatsregeling omver te werpen en de Katholijken van de vrijheden te berooven, welke zij krachtens het bondgenootschappelijk verdrag genieten.

Is het in dien stand van zaken te verwonderen, dat de regering van Lucern maatregelen van verdediging neemt, en gestadig op hare hoede is? Moet men niet verwachten heden of morgen op nieuw aangevallen te worden door die benden oproerlingen, wier eenig doel het is om het gansch gemeenebest aan den burgeroorlog en al deszelfs schromelijke gevolgen prijs te geven? Doch wat er ook gebeure, het gouvernement van Lucern is voorbereid, en indien het waar is, zoo als een dagblad aankondigt, dat de oproermakers reeds in het kanton zijn binnengedrongen en andermaal eenen aanval op de stad zullen wagen, zullen zij ongetwijfeld begroet en ontvangen worden, zoo als zij het verdienen.

(*Rev. pol.*)

DUITSCHLAND

In het Wurtenbergsch stadje Oettingen heeft in het laatst der vorige maand eene ontzettende gebeurtenis plaats gegrepen. In de smederij aldaar brak namelijk een geweldige brand uit, die zoo snel de overhand nam, dat de smid met zijne vrouw welke sedert een jaar gehuwd zijn, benevens hun kind in de vlammen hunnen dood vonden.

ENGELAND

De regering heeft met den onderkoning van Egypte eene overeenkomst betrekkelijk het postwezen gesloten.

— Het gerucht onlangs door sommige Parijsche dagbladen medegedeeld, nopens een voorgenomen bezoek van de koningin en prins Albert aan koning Lodewijk Philips in de aanstaande lente, wordt thans bevestigd door een gewoonlijk goed onderrigt Engelsch dagblad, de *Leeds-Mercur*.

— De regering heeft, naar men beweert, tot het doen overnemen van eene nieuwe ontdekkingsreis naar de Noordpool besloten, waarbij dan weder het vinden aan den noord-westelijken doortogt van den Atlantischen naar den Stillen Oceaan de hoofdzaak zou zijn. Het bevel daarover zou aan sir James Ross, of, indien deze daarvoor bedankte, aan sir John Franklin worden opgedragen.

FRANKRIJK

In de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 30 der vorige maand was aan de orde de benoeming van haren vierden vice-president Zoo als men weet, had de kamer te beslissen tusschen de heeren de Belleyme en Billaut, die bij eene eerste stemming de meeste stemmen op zich hadden verenigd. Eerstgemelde heer behoort tot de ministeriële, zijn mededinger tot de hevige oppositie-partij. 340 leden namen thans aan de stemming deel waarvan de uitslag was dat de heer de Belleyme 172 en de heer de Billaut 168 stemmen verkreeg, zoodat de ministeriële kandidaat met eene uiterst zwakke meerderheid tot vierden voorzitter der kamer werd geproklameerd.

De kamer heeft zich vervolgens bezig gehouden met de verkiezing harer sekretarissen. Bij eene eerste stemming werden als zoodanig verkozen de heeren Lacrosse, de Lespée, Boissy d'Anglas en Lasagnes, welken allen eene betrekking ook in de afgeloopen zitting hebben vervuld.

In de zitting van den volgenden dag heeft de heer Sapey, die, als oudste in jaren, voorloopig het voorzitterschap bekleedde, deze betrekking nedergelegd met eene aanspraak, waarin hij beweerde, dat de thans aangevangen zitting der wetgevende kamers aan de behandeling van zaken, en dus niet aan partijtwisten gewijd zou zijn; eene voorspelling, die zeer ligt door de uitkomst kan worden gelogenstraft. Volgens hem zouden de voornaamste vraagstukken, waarmede de wetgeving ditmaal, zich had bezig te houden, bestaan in dat over de kolonisatie van Algerie; dat wegens het onderwijs; dat over de zoo noodzakelijke herziening van den postwezen; en dat wegens het onderzoek der resultaten van het evenwigt tusschen de rijks-ontvangsten en uitgaven.

Vervolgens heeft de heer Sauzet, nadat hij eene aanspraak, het blijvend voorzitterschap der kamer aanvaard, waarna de minister van finantien de wetten over supplementaire kredieten voor 1844 en 1845 en de staatsbegrooting voor 1846 zijn ingediend. De gewone ontvangsten van het budget worden geraamd op ongeveer 1305 millioen; de uitgaven op 1302 millioen. In zijn overzigt omtrent den staat van 's lands finantien heeft de minister uitgeweid over het gebruik te maken van den laatsten geldleening tot vermindering der vlottende schuld en over de voorgedragen verhooging van sommige uitgaven. Onder anderen wordt op het budget van 1846 eene verhooging van de traktementen der vrederegters en [illegible] der ambtenaren der belastingen voorgesteld, terwijl ook tot verbetering van [illegible] gedacht wordt. Uit de [illegible] blijkt, dat de vermeerdering der uitgaven wegen op de ingediende begroting de ontvangsten niet alleen tegen de uitgaven op, maar bieden zelfs, zoo als men ziet, een overschot van ruim 3 millioen aan, hetgeen vooral moet worden toegeschreven aan de vermoedelijke vermeerdering der [illegible] ten gevolge van de goede uitbrengst der belastingen, [illegible] bewijs van aangroeijende welvaart worden aangemerkt.

— De *Moniteur* van den 1 dezer maand bevat een koninklijk besluit, [illegible] verzoek van den heer Villemain, als minister voor het openbaar onderwijs om ontslag te verlangen, wordt toegestaan, en de tijdelijke waarneming van dat departement aan den heer [illegible], thans reeds minister voor de openbare werken, wordt opgedragen. Volgens de dagbladen en bijzondere berigten is het verzoek om ontslag [illegible]

den heer Villemain aan eene ongestelde heid toe te schrijven. Algemeen wordt verzekerd dat dit verzoek om ontslag aan plotseling opgekomen zwakhoofdigheid of zelfs aan verstands-verbijstering is toe te schrijven. Een berigt wil, dat dit treurig verschijnsel zich zou hebben geopenbaard ten gevolge van huiselijk verdriet; een ander dat het zou moeten toegeschreven worden aan het bijwonen van eene landsvergadering, waarin gewigtige veranderingen in de wet op het openbaar onderwijs ter sprake werden gebragt. Wat hier ook aan zij, zeker is het, dat die afgetrokkenheid der maatschappelijkheden met welke de heer Guizot door de weifelende houding der kamer ten opzigte van zijn bestuur zal te worstelen hebben, aanmerkelijk zal vermeerderen. (*Ingez. polit.*)

De laatste berigten uit Parijs stellen den toestand van den heer Villemain bedenkelijk voor. Men verhaalde dat de zieke in den ochtend van den 1 dezer, in eenen aanval van koorts, uit eenen der vensters van zijn hotel was gesprongen, hetwelk op den tuin uitkomt, doch dat hij gelukkiger wijze weinig of geen letsel bekomen had.

Men zegt dat de maarschalk Bugeaud niet zeer geneigd schijnt, om de 18,000 fr. zegelregt voor zijn diploma van hertog van de Isly te betalen.

NEDERLAND.

BOSCH, 6 januarij. Op de onlangs voorgedragen staatsbegrooting voor 1846 en 1847 wordt voor het tweede hoofdstuk, *hooge kollegiën van staat en het kabinet des konings*, uitgetrokken een bedrag van *f* 662,110 voor 1846 en *f* 660,310 voor 1847, als: eerste afdeeling, de staten-generaal *f* 271,080; 2de afd., de raad van state *f* 88,900; 3de afd., de algemeene rekenkamer *f* 120,700; 4de afd., de kanselarij der beide ridderorden *f* 87,330 voor 1846 en *f* 86,700 voor 1847; 5de afd., de hooge raad van adel *f* 22,800; 6de afd., het kabinet des konings *f* 34,330; 7de afd., pensioenen *f* 40,000 voor 1846 en *f* 39,000 voor 1847.

NIJMEGEN, 1 jan. De aanhoudende dooi, en de toenemende wassing des waters is niet zonder invloed op de rivier gebleven. Bereids is het ijs op onderscheidene plaatsen plotselings en overwachts gezonken. Tusschen Millingen en onze stad is dit vooral het geval geweest; daar is het geheel [illegible] gezonken ijs is er onder doorgedreven.

Heden, den [illegible], aanzien, dat het ijs hier wel spoedig geheel zal verdwijnen, en dan is het te wenschen, dat de benedenrivier, waar het wel opgehoopt zit, maar nog de stroom vrij schijnt, deze gezonken massa's door late, [illegible] ijsgang [illegible] minder, of het hoogtepunt voorgekomen worden, om zij de minste werking die men aldaar in de rivier bespeurt, het opgehoopte ijs zoo veel doenlijk weg te ruimen en onschadelijk te maken. Het is te hopen, dat men daarin moge slagen en men alzoo een gevaar verminderen, hetwelk nog vroeg wenige dagen eene algemeene bekommering wekte, maar hetwelk nu door [illegible] gunstigen toestand der rivier en de aan te wenden pogingen, voorzeker eenige meerdere gerustheid inboezemt.

[illegible] bestuur [illegible] waters [illegible] de [illegible] heeft [illegible] vereeniging, bevredigende [illegible] blijkbaar bevestigd. Heden nacht is het [illegible] gedeeltelijk gezonken en onder doorgedreven, zoodanig dat ook voor de stad eene breede opening bestaat, [illegible] hoogte [illegible] lager is, zoo ver het oog reikt, hier en daar wel wat ijs zit, maar de rivier toch bijna geheel vrij is. De stroom voert [illegible] geheel geen ijsvlijtjes met zich mede. De toestand der rivier doet zich alzoo niet ongunstig voor. Het dalen van het water bewijst [illegible] de rivier [illegible] noch open is, niettegenstaande [illegible] het ijs, dat zich alhier opeengehoopt heeft, en de geringe hoeveelheid drijfijs dat ook van boven, waar de rivier reeds geheel vrij zou zijn, mede geen gevaar duchten.

Mengelwerk.

(*Ingezonden.*)

Begrafenis en uitvaart

van den hoogeerw. heer

GIJSBERTUS ANTONIUS VERMEULEN.

De treurige plegtigheid waarvan Amersfoorts inwoners voor eenigen tijd getuigen waren, of liever waaraan zij allen deel namen, was eene gebeurtenis, die voorzeker eenen onuitwischbaren indruk in aller gemoederen heeft nagelaten; immers, wat is er hartroerender, welke dag is rijker aan herinneringen van deugd, weldadigheid, minzaamheid, doch tevens ook van droefheid en dankbaarheid, dan de dag, waarop duizende en duizende menschen de laatste hulde aan het sterfelijk overblijfsel van hunnen herder, van hunnen vader en weldoener hebben toegebragt.

De hoogeerw. heer Gijsbertus Antonius Vermeulen, oud-aartspriester van het district Utrecht, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, een man die door hen die hem kenden, om zijne deugden, om zijn verstand, om zijne minzaamheid algemeen geacht werd, — een man die door zijne begaafdheden boven zoo velen verheven was, en daarbij eene nederigheid paarde die hem zelfs in de grootste vernederingen niet verliet, — in een woord, een man wiens grootheid in alle omstandigheden bleek die man was het, wien het de Goddelijke voorzienigheid behaagde, in de afgeloopen maand November uit ons midden tot zich te halen.

Willen wij ons thans ophouden bij de levensgeschiedenis van dien schier algemeen betreurden weldoener, dan zouden wij gewis verder gaan dan dit bestek ons toelaat. Wij zullen daarom alleen met korte woorden, eene algemeene schets van zijne ontluiking, werkzaamheden en voorbeeldig leven geven.

Gijsbertus Antonius Vermeulen werd geboren den 28 september van het jaar 1781. In zijne jeugd munte hij uit door zijne schranderheid en vlijt, hetwelk gepaard met zijne heminnelijke godsvrucht en deugd, hem met de achting zijner leeraren en met de liefde zijner medeleerlingen omringde. In de jaren die hij in de kweekschool der wetenschap doorbragt, gaf hij reeds meermalen ondubbelzinnige blijken dat zucht naar kennis en ijver, om zijne ziel naar het voorschrift der grooten Meesters te vormen, onder wiens bedienaren hij eenmaal eene plaats wenschte te bekleeden, zijn eenigst streven was. In 1803 werd die zijn wensch vervuld, en hij bekleedde tot in zijn 63 jaar zijne bediening als herder en zielzorger, ons tevens een zoo schoon voorbeeld nalatende, dat godsvrucht, nederigheid en verstand alleen den mensch groot, en voor het nageslacht onvergetelijk maken. — Gedurende tweeen-twintig jaren arbeidde hij in deze gemeente *soli Deo gloria*, en behalve de werkzaamheden die zijn herdersambt hem oplegde en welke hij zoo ijverig vervulde, zijn wij hem eene menigte schriften verschuldigd over verschillende onderwerpen, en hoofdzakelijk met het doel gegeven om het indringen van kwade boeken — die onder een schoon blad het vuilste vergift verbergende, tegenwoordig helaas! uit alle oorden komen toestroomen, om in de huizen der geloovigen te dringen — tegen te gaan, en tot welk doel hij ook die boekverzameling wist tot stand te brengen, waar een ieder gelegenheid vindt om zonder gevaar voor godsdienst en deugd zijnen leeslust te bevredigen. Hij was de grondlegger van dat opvoedingsgesticht voor jonge duchters van den aanzienlijken stand, waarop niet slechts Amersfoort, maar geheel Nederland met reden roem draagt. Hij besteedde zijn veelvermogenden invloed om die armenschool te stichten, waarin zoo vele honderde kinderen uit de onwetendheid en hare gevolgen ontrukt worden, hij draagt dat liefdehuis, dat armengesticht aan stand, waarin zoo velen onzer bekreftige en afgeleefde broeders en zusters naar ziel en ligchaam verpleegd worden. En al wie dat gesticht voor blinden in onze nabijheid kent en overweegt de vruchten welke het reeds oplevert en nog opleveren zal, zal zich met dankbaarheid aan onzen diepbetreurden herder herinneren!!

Door de tijding van het overlijden werd de gansche stad in rouw gedompeld. Gedurende vier dagen stroomden de geloovigen, van het aanbreken van den dag af tot laat in den avond, naar de kerk, waar het lijk van den afgestorvene was ten toon gesteld, om vol droefheid en dankbaarheid, onder eenen vloed van tranen, hunne gebeden naar den hemel uit te storten. En waar zou die droefheid eenen paal vinden, voor hen die hem kenden, die hem dierbaar waren, voor wie hij sedert ruim twee en twintig jaren een weldoener, een raadgever, een leermeester was, wanneer zij niet gegronde hoop hadden dat hij thans het loon geniet der eeuwige vreugde.

Die algemeene deelneming in dit treffend verlies was vooral ook zigtbaar op den dag toen aan het stoffelijk overblijfsel de laatste eer bewezen werd. Van alle kanten stroomden de geloovigen naar de kerk, waarin de plegtige dienst gehouden werd, welke de begrafenis voorafging. Na het afloopen van de plegtigheid in de kerk, schaarden allen zich om het lijk naar het kerkhof te volgen. Eene doodsche en eerbiedwekkende stilte heerschte er onder die menigte, terwijl het stoffelijk overschot uit de kerk gedragen werd. Allen beijverden zich om luister aan de treurige plegtigheid bij te brengen. De lijkkoets met vier paarden bespannen, werd voorafgegaan door zestien misdienaars, elk in het zwart gekleed, en lelien dragende, en gevolgd door vier rijtuigen waarin de naaste betrekkingen, de geestelijken dezer stad en de notabelen der Katholiken gezeten waren, terwijl het geheel omringd en vergezeld werd door het hier in garnizoen liggend korps rijdende artillerie, hetwelk ook aan de plegtigheid deelnam, en door gepast lijkmuzijk den indruk verhoogde. Ook thans gaven alle ingezetenen der stad de onbetwistbaarste blijken hunner achting voor den overledene, door de droefheid die op het gelaat van eenieder te lezen was, en indrukwekkend was vooral het oogenblik toen het lijk in het graf werd nedergelaten. Geen oogenblik werd de stille afgebroken, en de orde die er onder die ontelbare menigte gedurende de gansche plegtigheid heerschte, is een bewijs dat allen deelden in het droevig verlies van hem, wiens weldaden zelfs na het graf zullen vruchtbaar blijven, en als eene dierbare herinnering aan onzen overledenen herder, tot in het nageslacht zullen blijven bestaan.

Tien dagen na de begrafenis werd in de gemeente, waar de overledene het herdersambt zoo vele jaren had bekleed, de plegtige uitvaart gevierd, en des avonds van dien dag voor zijne zielerust de vesper gezongen. De kerk was tot dat einde op eene doelmatige en indrukwekkende wijze door de ijverige bemoeijingen van onzen tegenwoordigen herder, de eerwaarde heer H. Blom, opgesierd. Van des morgens 5 ure af, waren er voortdurend aan drie altaren het heilig misoffer voor den overledene opgedragen, en ten tien ure de hoogmis gecelebreerd door den hoogeerw. heer J. Hartman, aartspriester van ons district, die door acht geestelijken in de heilige bediening geassisteerd werd, terwijl eene schaar van dertig priesters zich om den katafalk geplaatst had, en de kerk met eene ontelbare menigte geloovigen was opgevuld. Onder het H. Mis-offer werd door den

weledwaarden heere J. C. Wenneckenbank, pastoor der Lieve Vrouwe gerobeerde dezer stad, eene zijner talentvolste en treffende lijkredes gehouden, waartoe de tekst woorden waren: *Zalig is de man die beproefd wordt, want wanneer hij getrouw zal bevonden zijn, dan zal hij de kroon des levens ontvangen, welke God beloofd heeft aan hen die hem beminnen.* Ep. Jacobi C. I. vs. 12.

Amersfoort. Een Roomsch Katholijk.

AANSPRAAK van den minister van financiën, bij het overbrengen der wetten betreffende de staats-begrooting over 1846 *en* 1847, *uitgesproken in de vergadering van de tweede kamer der staten-generaal, den* 28 *december* 1844.

(*Vervolg en slot van ons vorig nummer.*)

Er heerscht orde en regelmaat in het beheer der geldmiddelen. Meer en meer echter moet er getracht worden met de verbetering daarvan voort te gaan.

In het beheer van alle vakken van bestuur staat het beginsel van spaarzaamheid op den voorgrond; oneindig sterk is de kracht van hetgeen dagelijks werkt, al is het dan ook met kleine hoeveelheden te gelijk.

Men tracht de inning der belastingen hoe langs zoo meer regelmatig te doen plaats hebben, met door eene verkeerde zucht van fiskaliteit geleid, maar met het doel om de wet te handhaven, en ieder ingezeten dat te laten opbrengen wat de regtvaardigheid des wetgevers bepaald heeft, dat zijn aandeel in de algemeene lasten zou bedragen. Zonder dit is er aan geene duurzame verbetering van het finantie-wezen, dat is aan geene eindelijke vermindering der belastingen te denken. Wanneer de belasting wet, op eene doelmatige wijze ingerigt, met ernst en opzigte van allen, met gestrengheid ten opzigte van ieder die haar tracht te ontduiken, wordt gehandhaafd, moet ieder ingezeten, die zijn welbegrepen belang in het oog houdt, dit toejuichen, omdat zoodanige handhaving hem niet alleen de overtuiging verschaft, dat hij onder eene regering leeft die het regt voorstaat en hare pligten betracht, maar ook om dat de last, gelijkelijk over allen schuldenaren verdeeld, minder zwaar drukt, en dat eerst zoodra eene gelijkmatige heffing de werkelijke opbrengst der belasting zal hebben doen kennen, eene verligting van de lasten die op den eerlijken ingezeten drukken mogelijk zal zijn.

De koning heeft bevolen, dat de meest mogelijke openbaarheid in alles wat de geldmiddelen van den staat betreft meest plaats hebben.

Openbaarheid beoogt vertrouwen in, zoo wel aan de schuldeischers van den staat, als aan een volk dat, eerlijk en getrouw als het onze, niet een minder onaangenaam gevoel de lasten helpt dragen, van welker noodzakelijkheid het overtuigd is.

De openbaarheid eindelijk, ik heb het reeds opgemerkt, is het beste tegengift tegen iedere poging die aangewend mogt worden, om onrust te doen geboren worden, waar niets dan rust heerscht, en waar ieder zoo veel belang heeft dat rust blijve heerschen.

In verband met die openbaarheid is ons finantiewezen vereenvoudigd.

De nutteloze komplikatie der Oost Indische schuld, merkelijk verminderd, zal spoedig geheel kunnen opgeheven.

De staats-schuld zal, op geringe uitzonderingen na, welke de tijd allengskens doet verdwijnen, op grootboeken ingeschreven, aan ieder bekend zijn.

Alle bijzondere fondsen voor zoo verre het bestaan daarvan niet onmisbaar is, worden opgeheven.

Ik sluit, edel mogende heeren, de ontwikkeling van deze algemeene beschouwingen, met een enkel woord omtrent de bronnen waaruit alles moet voortvloeijen, wat gevorderd wordt tot instandhouding van het bestaan en van de eer van den staat.

Het nu bijna afgeloopen jaar heeft de bewijzen opgeleverd van de groote financiële krachten van het dierbaar vaderland.

Eene vrijwillige leening, berekend naar de bezittingen der ingezetenen, is in weinige dagen volteekend geworden tot het aanmerkelijk bedrag van *f* 110,000,000 en wordt met eene bewonderenswaardige gewilligheid betaald.

Onder de gelukkige teekenen des tijds reken ik vooral de omstandigheid, dat onze nationale fondsen, waarvan een groot gedeelte zich in handen van vreemdelingen bevond, weder het eigendom van Nederlanders geworden zijn, en dat alzoo de renten door den staat gedragen, binnenlands verteerd worden.

Het gevolg daarvan is, dat onze lasten inwezenlijkheid niet zoo zwaar zijn, als zij wel schijnen.

En echter is het noodig dat de bronnen onzer welvaart mild blijven stroomen, om die lasten dragelijk te doen zijn.

Bij eene vroegere gelegenheid mogt ik omtrent den staat van onzen handel eenige geruststellende mededeelingen geven, waarvan de juistheid door niemand is tegengesproken.

De uitkomsten van het hijna afgeloopen jaar zijn nog niet bekend. Voor zoo verre het geoorloofd is daaromtrent bereids op dit oogenblik iets te zeggen, geloof ik te kunnen verzekeren, dat die uitkomsten gunstiger zijn, dan die van het voorafgaande waren.

Naar de opbrengst der belastingen te oordeelen, is de welvaart niet verminderd, de akcijnsen hebben toe- nn toe bij de vijf tonnen gouds meer opgebragt dan in het jaar 1843. Deze meerdere opbrengst moet vooral opmerkelijk zijn in de oogen van hen, die zich zoo veel ongunstigs daaromtrent voorstelden.

Zij is dit in de daad, omdat de vermindering der renten van de openbare schuld, ofschoon voor den staat voordeelig, dewijl ook vreemde houders van die schuld daarin dragen, is het bijzondere Nederlandsche-renteniers heeft getroffen, en op hunne verteringen van invloed heeft kunnen zijn.

Handel, landbouw en nijverheid, die groote bronnen onzer volks-welvaart, zullen echter van de renten-vermindering gezegende vruchten plukken, indien geestkracht en zaakkennis onzen landaard bij voortduring blijven onderscheiden, en de Nederlander op het voetspoor der vaderen, zijnen werkzamen aard aan nuttige ondernemingen blijft toewijden, op de hoogte blijft van de kundigheden welke daartoe vereischt worden, en bij noeste vlijt, spaarzaamheid weet te paren.

Een bodem waarvan nog niet al de vruchten getrokken worden, welke die kan opbrengen; vruchtbare overzeesche bezittingen, van sommige van welke de welvaart klimmend is, terwijl die van andere, met eerlijk overleg kan verbeterd, het bezit eindelijk van ruime kapitalen, ziet daar zoo vele middelen om de vlijt en geestkracht der natie aan te vuren.

De regering des konings hoopt bij voortduring aan de natie het voorbeeld te geven van hetgeen volharding en geestkracht vermogen. Zij verliest niets uit het oog van hetgeen, in haren kring kan worden toegebragt om de volks-welvaart te vermeerderen, en brengt zich de pligten, dienaangaande op haar berustend, voorat dan voor den geest, wanneer zij het oog vestigt op de behoeften van den staat.

Advertentien.

* * Het behaagde heden den Almagtige, na tijdig met de H. H. Sacramenten der Stervenden voorzien te zijn, den WelEerw. Heer *HENRICUS LUCAS MARINUS* in leven Pastoor dezer gemeente, na een langzaam verval van krachten, in den ouderdom van ruim 63 jaren tot het tijdelijke met het eeuwige te doen verwisselen.

Ewijk den 29 *December* 1844.

M. W. MOLMANS Kap.

Eenige Kennisgeving.

---

* * De Notaris *A. BOSSENS* te *Loonopzand* zal in het openbaar verkoopen

ONDER EDEMHOUT.

1. *Op Maandag den* 20 *Januarij* 1845, en Maandenhoeve voor Jonkheer mr. E. X. VERHEIJEN, eene groote partij zwaar SCHAARHOUT.
2. *Op Dingsdag den* 21 *Januarij*, voor denzelfden dag, 1000 koopen EIKEN BOOMEN van buitengewone lengte en dikte, waaronder zeer geschikte voor MOLENRORSTEN.

ONDER LOONOPZAND.

b. Tenzelfden dage, voor de Erven PIJNENBORG, nabij Moffenhoeve, 35 koopen welgewassen EIKENBOOMEN.

3. *Op Woensdag den* 22 *Januarij*, voor den prins van SALM SALM, nabij het Kasteel en op de *Kaatsheuvel*, eene aanzienlijke partij SCHAARHOUT, ESSEN, KANADASCHE BOOMEN, MASTEN, SPARREN, droog BRANDHOUT enz.

Te beginnen telkens des morgens om 9 ure.

---

* * Een ieder welke heeft medegewerkt zoo tot het houden van de noodige Orde, als tot Blusschijng en voorkoming van Brand den 2e dezer maand, ten woonhuize van den ondergeteekende, wordt bij deze desselfs opregten dank voor hunne welgeslagen pogingen betuigd.

Hem ware den ondergeteekende verzieklijker geweest, zijne erkentenis persoonlijk aan allen te kunnen overbrengen, doch de onmogelijkheid om een ieder te kennen, die belangloos tot afwending van het gevaar, de handen aan het werk hebben geslagen, noodzaakt hem tot deze openbare dankzegging.

's Bosch 3 January 1845.

H. E. DE BERGH.

---

* * *A. F. H. VAN DE MORTEL*, Notaris residerende te *Boxmeer*, heeft namens de beneficiaire Erfgenamen van wijlen den Heer G. J. VAN CRIMPEN te *Boxmeer*, in het openbaar provisioneel verkocht

Eene **Herenhuizinge** met KOETSHUIS, STALLING en verdere GETIMMERTEN, met daarachter gelegen TUIN te *Boxmeer*, kadaster sectie B. Nos. 1187 en 1188, te zamen groot 19 Roeden 07 Ellen, *staande met de hoogen op de som van* ..... *f* 3200,00

Eene HUIZINGE met TUIN, gelegen als voor, kadaster Sectie B. Nos. 1065, 1066 en 1067, te zamen groot 14 Roeden 54 Ellen, *staande met de hoogen op de som van* ..... *f* 802,00

Een Perceel gedeeltelijk DENNENBOSCH en gedeeltelijk BOUWLAND, gelegen te *Mullem*, gemeente *Sambeek*, kadaster Sectie B. No. 1062, ter grootte van 6 Bunders, 30 Roeden en 40 Ellen, *staande met de hoogen op de som van* ..... *f* 546,00

Waarvan de *finale* Verkooping zal plaats hebben ten huize van J. G. HERMANS, in den Leeuw te *Boxmeer*, *op Zaturdag den* 11 *Januarij* 1845, des namiddags ten 4 ure.

---

* * Men vraagt als **Onderwijzer** in de School bij het R. K. Weeshuis te *Delft*, een persoon van den R. K. Godsdienst, bekende admissie ten minste van den derden graad. Men vervoege zich vóór 20 Januarij aanstaande in persoon of met vrachtvrije brieven aan de Armbezorgers, en Regenten van gemelde gestichten.

* * Bij den Boekhandelaar *J. G. MEIJER* te *Arnhem*, is van de pers gekomen en aldaar verkrijgbaar:

Open brief aan den heer Johannes Conge in *Laurahutten*: den in *Trier* uitgestelden heiligen Rok betreffende. Prijs ..... 25 cts.

Leerrede ter gelegenheid der plegtige Inwijding der R. Kerk te *Gent*, aldaar uitgesproken op den 23 October 1844, uitgegeven ten voordele dier Kerk. Prijs ..... 25 cts.

Beurs van Amsterdam.

Vrijdag 3 Januarij, ten vier uuren.

W. S. 2½ pCt. 65⅝. ½, ¼, ⅛. Nieuwe 3 pCt. 79⅛. Dito pCt. 99⅛. Dito Certificaten 98⅜. 98½. Nieuwe 4½ pCt. 100. Dito 3½ pCt. 92. Dito 3 pCt. 79⅛. Dito 2½ pCt. 64½. Amort. 3 p. ct. 85. Dito 4½ pCt. Coupons 28. 28½. Dito 3 pCt. 58. Fransche mtg. 5. 87. Passive 7⅛. Port te koop 2½. 60½. Dito 2½ pCt. 70½. Oude Russen 108⅜. Dito 4 pCt. 93½. Dito Stieglitz 91. Perz. 106.

'er drukkerij van D. A. A. DE KOOY.